

VZDĚLÁVÁNÍ V ARCHITEKTUŘE Z POHLEDU POLITIKY ARCHITEKTURY A STAVEBNÍ KULTURY ČR

Vzdělání, jako souhrn osvojených znalostí a dovedností, nás provází celým životem. Už od narození se každý den učíme novým věcem, které nám později pomáhají být samostatnými. Architektura je rozsáhlý obor, který netvoří pouze samotné stavby a nauka o nich, ale i celá škála příbuzných oborů a specializací. Ve výsledku tak vytváříme rozsáhlé vystavěné prostředí, na kterém se podílíme všichni bez rozdílu. Je důležité, aby si všichni lidé uvědomovali svět kolem sebe a byli si vědomi, že tento svět spoluvytvářejí. Rozhodování o tom, kde se budou stavět nové stavby a jak budou vypadat, ovlivňuje i celé okolí těchto staveb – v kontextu vnímání tohoto celku pak můžeme hovořit o stavební kultuře. K pochopení vystavěného prostředí kolem nás není třeba rozsáhlých znalostí, stačí vnímat a uvědomovat si hodnoty a kvalitu prostředí, ve kterém se nacházíme.

K uvědomování si hodnot vystavěného prostředí nás vede i dokument *Politika architektury a stavební kultury České republiky* (dále PASK ČR), u kterého proběhla ke konci roku 2022 jeho aktualizace. PASK ČR je strategickým dokumentem a zabývá se vzděláváním nejenom odborníků pro architektonické, urbanistické a stavební projektování, techniků ve stavebních oborech a řemeslníků pro realizační (stavební a kompletační) práce, ale i úředníků veřejné správy. Samozřejmostí je pak vzdělávání veřejnosti.

Má-li ze strany veřejnosti vzniknout kvalifikovaná uživatelská poptávka po kvalitní architektonické a urbanistické tvorbě a stavební a krajinářské produkci, je třeba k uvědomění si hodnoty a kvality stavebního díla a vystavěného prostředí vychovávat potenciální klienty už od raného věku. Každý občan by měl rovněž znát svá práva v oblasti územního plánování, aby se cítil spoluzodpovědný nejen za stav prostředí ve svém bezprostředním okolí, ale aby byl také schopen přispět k ochraně práv společnosti. Je třeba, aby s tématy architektury, urbanismu, územního plánování, krajinářské archi-

tektury, stavební kultury a uvědomování si kvality prostředí byli vhodnou formou seznamováni žáci na základních a studenti na středních školách. Pro utváření vztahu k místu a pro formování základů představitivosti, prostorového a estetického vnímání i tvořivosti je zásadní i předškolní vzdělávání.

PASK ČR proto stanovuje cíle, které jsou zaměřeny na každou z těchto skupin, které pak dále rozčleňuje do jednotlivých opatření. Úředníci by se tak měli vzdělávat a prohlubovat si kvalifikaci formou kurzů zaměřených na představení tendencí a dobrých příkladů z oblasti architektury, urbanismu, územního plánování a dalších oborů, ale také na zapojování veřejnosti a komunikaci s veřejností. Odborníci a specialisté by si měli prohlubovat vzdělávání v aktuálních trendech navrhování staveb, jednotlivých typologických druhů staveb, nových materiálů a technologií a také v oblasti ochrany životního prostředí včetně podpory biodiverzity. PASK ČR definuje vzdělávání veřejnosti převážně jako podporu a rozvíjení výchovy a vzdělávání v oblastech architektury, urbanismu, územního plánování, stavební kultury a kvality prostředí na všech stupních škol. Měly by vzniknout metodiky na začleňování výuky tématu architektury a stavební kultury do vzdělávání. Současně by se měla posílit informovanost o přínosu kvalitního vystavěného prostředí, včetně jeho ekonomického a společenského významu.

Toto samotné vzdělávání však nestačí. Jak již bylo řečeno, vzdělávání nás provází celým životem a pro udržování povědomí o hodnotě vystavěného prostředí je velmi důležité i celoživotní vzdělávání. To může mít významný

Zdroj: vlastní fotografie autora

Mateřská škola Nová Ruda

přínos pro kvalitu a naplnění života. Všichni chceme žít v příjemném vystavěném prostředí, ale musíme pro to i my sami něco dělat. Je důležité uvědomovat si hodnotu a kvalitu vystavěného prostředí, předávat tyto poznatky svým dětem a učit je umění sledovat a rozpoznávat kvalitní architekturu.

Vždyť cílem Evropy v posledních letech je právě zajistit vysoce kvalitní vystavěné prostředí pro každého. A to bez nás, kteří zde žijí, nepůjde. Hodnota stavební kultury je nejvíce ovlivněná nikoliv tím nejkvalitnějším, ale spíše opomíjenou nebo zanedbávanou částí celku, která však může ve výsledku tvořit velkou část vystavěného prostředí.

*Ing. Jakub Kotrla
Ústav územního rozvoje*